

IRODALOM

A Debreceni M. Kir. Gazdasági Akadémia Munkái. I. kötet
2. füzet.

A dr. *Juhos* János akadémiai igazgató kiadásában megjelenő és az akadémia tanári kara által szerkesztett folyóirat mindenképen értékes képviselője a magyar mezőgazdaság tudományos irodalmának.

A mostani füzet öt tanulmányt tartalmaz, amelyek bőséges német- és angolnyelvű kivonatokkal ellátva a külföld számára is hozzáférhetővé teszi az anyagot.

Dr. *Arany* Sándor: „Alföldi talajaink és a búza“, dr. *Gulyás* Antal: „A magyar nemesített burgonyák élettani vizsgálata“, dr. *Hauser* János: „Magyar nemesített tengerifajták esővén végzett korrelatív-variációs számítások“, dr. *Rácz* Mihály és *Csatay* Ferenc: „Adatok a cukorrépa és a búzatakarmány liszttermelő értékéhez — mangalica-sertésben“ és végül *Sass* Gábor: „Ujabb módok a mezei vontató-eszközök felhasználásának javítására és gazdaságosságának fokozására“ c. munkái mind kiváló eredményei a tudományos búvárkodásnak, amelynek egyik-másik részlete (pl. a magtermésre vonatkozó korrelációs számítások, vagy a vontató-eszközök gazdaságossága) erdészeti szempontból is figyelmet érdemel.

M.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE.

„ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT.“ Band 4., Heft 11., 1937.

Cieslar: Törökország erdészetéről. (Forstliches aus Türkei.)
725—758. old.

Az Új-Törökországban (Ayancik államban) fekvő és kitermelés céljából az ottani legnagyobb faipari és erdőkitermelési vállalatnak, a „Zingal“ rt.-nak átadott erdőbirtokon szerzett hét évi tapasztalatait írja le, amelyek során főleg az őserdőkből fennmaradt, letarolt és elpusztított erdők felújítási és erdősítési viszonyairól számol be. Közli a felbecsült néhány érdekes erdőrészletnek adatait is, táblázatos kimutatásokban és végül tüzetes leírást ad a kisázsiai őserdőkről.

Dr. Tomasovszky Imre.

Vorkampff-Laue: Ápolóvágások és fatermési-táblák. (Pfleghiebe und Ertragstafeln.) 329—333 old.

Miután különböző fatermési-táblák egymástól rendszeren eltérő szempontok szerint kezelt minta-állományokból nyert adatokon épülnek fel, önként értetődik, hogy azokat nem használhatjuk általánosan bármely helyen vagy állományban végzendő gyéritések fatömegének az előirányozására.

A visszamaradó állomány és a gyéritési fatömeg közötti viszonyszám azonban megfelelő alapot szolgáltat az összehasonlításhoz. Ezért a szerző a tényleges fatömeg és a használt fatermési-tábla adatainak figyelembevételére alapján eszközölhető szembeállítását ajánlja kiindulópontul a gyéritési fatömeg meghatározására.

A fatermési-tábla szerinti összes fatömeg t. i. úgy aránylik a bizonyos korban a fatermési tábla szerint kiszedhető gyéritési fatömeghez, mint a területen levő tényleges összes fatömeg a valóban kiszedhető gyéritési fatömeghez.

Ebből a hármasszabály törvényei alapján: az okszerűen kiszedhető gyéritési fatömeg =

$$= \text{tényleges fatömeg} \cdot \frac{\text{faterm. tábla sz. kiszedhető gyér. fatömeg.}}{\text{faterm. tábla szerinti összes fatömeg.}}$$

Heinz: Az állatok, nevezetesen a rovarok szaglóérzéke és ennek erdőgazdasági jelentősége. (Von dem Geruchsinn der Tiere, besonders der Insekten und seiner forstlichen Bedeutung.) 333—339. old.

Az általánosan ismert tényt, hogy az állatok szaglóérzéke összehasonlíthatatlanabban fejlettebb, mint az emberé, néhány érdekes példával világítja meg az emlősök és madarak köréből is, de különös figyelmet szentel a rovaroknak.

A lepkéknél pl. a hímek sokszor hihetetlenül nagy távolságból megérik a nőtény mirigyei által kiválasztott illatot, de a rovarvilág óriási körén belül általában mindenütt megtaláljuk a párosodás, táplálékszerzés és szaporodás céljainak szolgálatába állítva a magyon erősen fejlett szaglóérzékét.

Ezáltal válik lehetővé, hogy az erdőgazdaság szempontjából hasznos élősdik rovarok (tachinák és ichneumonidák) megtalálják a károsítók hernyóit. De az ember is hasznát veheti védelmi intézkedéseinek a rovarok kitűnő szaglóérzékének, mert a károsítóknak a ledöntött fogófákba való csalogatása stb. ennek alapján történik.

Neubauer: Az erdőalakók rendszere. (Zur Systematik der waldbaulichen Betriebsarten.) 65—84, 97—115. és 162—179. old.

Szerző a Wiener Allgemeine Forst- und Jagdzeitung f. évi 7—9. számaiban összefoglalva is közölte nagyszabású tanulmányának gondolatmenetét, amelyet már lapunk áprilisi füzetében ismerttünk.

Ezúttal tehát csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy *Neubauer* fejtegetése valóban iskolapéldája a teljes felkészültséggel dolgozó kritikai rendszerezésnek, amely az összes szempontok figyelembevételével, borotvaéles meghatározásokon keresztül jut el a végső következtetéseikig.

A német „*Hieb*“ és „*Schlag*“ kifejezéseket, — amelyeknek szembeállítására a magyarban mindezideig nem találtunk a „*vágatás*“ (cselekvés!) és a „*vágás*“ (terület!) szóknál megfelelőbbeket, — a gyakorlat, sőt a szakirodalom igen gyakran ellentétesen értelmezi, ami az erdőalakók rendszerbefoglalását igen megnehezíti.

Szerző meggyőző érveléssel bizonyítja be, hogy az erdőalakók osztályozásának, tehát az erdőművelés üzemalakjainak (*Betriebsarten*), csakis a vágatás módja (*Hiebsart*), mint az emberi beavatkozás leglényegesebb jellemzője, lehet az egyedüli biztos alapja. A vágásterület nagysága vagy alakja (*Schaggröße*, *Schlagform*), a rajta álló fák eloszlása (*Bestockungsform*), valamint a felújítás módja és időtartama csak másodrangú szempontok, amelyek azonban közelebbi megjelölésre, esetleg bizonyos átmeneti és kombinált üzemmódok élesebb elhatárolására jól felhasználhatók.

Ebben a tekintetben maga *Ch. Wagner*, a nagy rendszerező sem járt el teljes következetességgel; az elfogulatlan bírálóknak el kell ismernie *Neubauer* igazát és az általa megállapított rendszernek logikai szempontból való helyességét. (L. az Erd. Lapok f. évi IV. füzetében.)

Riebel: A talaj tiszta jövedelmének tana és a tartamos gazdálkodás. (Bodenreinertragslehre und Nachhaltsbetrieb.) 115—123. old.

Néhány példán mutatja be, mennyiben alkalmazható a talaj tiszta jövedelmének tana a tartamos gazdálkodás eredményeinek értékelésénél, hangsúlyozván, hogy a *Faustmann*-féle képlet alkalmazása esetén a mai viszonyok között csak egészen alacsony kamatlábbal szabad számolni.

A talajjáradék adatai elsősorban erdőértékszámítási kérdések megoldásánál jönnek számításba, de bizonyos gyakorlati esetekben (erdőmegosztás és egyesítés keresztüvitelénél) a helyes elbírálásához nélkülözhetetlenek.

Tischendorf: Az állományok fatömegének fatermési táblák alapján való meghatározására alkalmas eljárások szembeállítás. (*Die Eignung verschiedener Verfahren der Bestandesmassenermittlung mit Hilfe von Massentafeln.*) 129—140. old.

Szerző a gyakorlat szempontjából vizsgálja az ismert eljárásokat, amelyek során: 1. a fatermési táblákkal való ismert munkát, 2. az osztrák szövetségei erdőgazdaságban alkalmazott *Hempel*-féle eljárással, 3. a német államerdészethnél újabban bevezetett *Laer*-féle módszerrel, valamint 4. a kevésbé ismert *Hochenadl*-féle eljárással hasonlítja össze.

A szembeállítás során nemcsak az eljárások lényegéből folyó előnyöket és hátrányokat sorakoztatja fel teljes tárgyilagossággal, hanem a gazdaságosságra is kiterjeszkedik, pontos képet adva a szükséges segédeszközökről, a felmerülő munkamennyiségekről és költségekről.

Ezek alapján a *Hempel*-féle eljárást tartja legmegfelelőbbnek.

Ambros: Az apácalepke leküzdése élettani alapon. (*Nonnenfalterkontrolle auf biologischer Grundlage.*) 140—151. old.

A rovarok szaglóérzéke igen fejlett. Erre a tényre alapította *Dyk*, a brünni erdészeti főiskola tanára érdekes kísérleteit.

Az erdőben gyűjtött apácalepke-hernyókból és bábokból nevelt nőstény-lepkéket tüllborítóval ellátott, fedél nélküli dobozokba tette és azokat a fatörzsek oldalára erősítve, kihelyezte az erdőbe.

A nőstény lepke mirigyei által kiválasztott illat nagy távolságról odacsalogatja a hímeket, amelyek azután a doboz körül elhelyezett enyves szalagokon könnyen megfognak.

A nőstényeket időnként váltani kell, mert mihelyt petét kezdenek rakni, a hímek érdeklődése megszűnik.

Szerző egy részletes táblázatban mutatja be a kísérlet eredményeit és hangsúlyozza, hogy az eljárás kiépítési feltétlenül célravezető védekezési módnak látszik. Különösen óriási eredményt jelentene, ha sikerülne a nőstény mirigyei által termelt váladékot hasonló illatú, mesterségesen előállított vegyi termékkel helyettesíteni.

Holecek-Holleschovitz: A rókaajták és keresztezésük a prémtulajdonságok átörökítésére való tekintettel. (*Fuchsrassen und deren Kreuzung in der Pelztierzucht mit Berücksichtigung des Vererbungsganges von Felleigenschaften.*) 180—183. old.

A közönséges róka négy európai tájfajtájának szabatos jellemzése után ázsiai és amerikai rokonaikat is ismerteti, amelyek közül a mesterséges tenyésztés szempontjából különösen utóbbiak

jönnek számításba, mert a legértékesebb prémányagot szolgáltatják.

Az ezüstróka a vörösróka sötétszínű mutációjának tekinthető és a keresztezéseknél a *Mendel*-féle törvényszerűség mindig érvényesül.

A tenyésztések főfeladata tehát a legkiválóbb minőségű prémekkel bíró törzsek kiválasztása, ami azonban alapos tudományos vizsgálatot igényel.

Scheuble: Vegyi faértékesítés. (Chemische Holzverwertung.) 193—215. old.

A faanyag alkotó elemeinek (cellulóze, hemicellulóze, lignin, gyanták) és viszonylagos megoszlásuk ismertetése után átfogó képet ad a fa vegyi-ipari feldolgozásáról.

Részletesen tárgyalja főleg a cellulózegyártást a különböző eljárások, a nyert anyag alkalmazhatóságának és versenyképességének ismertetésével, tekintettel arra, hogy ez a kérdés a mindennapi szükségletek kielégítése szempontjából a legjelentősebbek egyike.

A szerzőanyagok, olajok és oxálsav gyártását röviden érintve, bővebben foglalkozik a hidrolízis útján nyerhető termékekkel és azok elhelyezési lehetőségeivel, valamint a szénitással és jelentőségével.

Befejezésül kitér a fa elgázosításával kapcsolatos tudnivalókra, a fa telítésére, tűzállóvá tételére és nemesítésére, valamint az új n. mű-faanyagokra is, mindvégig a legújabb kutatások eredményeit ismertetve.

Schwartz: A Douglas-fenyő Ausztriában való telepítésének műszaki megokolása. (Technische Begründung des Douglasienanbaues in Österreich.) 215—220. old.

Janka és *Trendelenburg* vizsgálatai alapján megállapítja, hogy az Ausztriában nevelt zöld Douglas-fenyő (*Pseudotsuga taxifolia* var. *viridis* *Asch.*) műszaki tulajdonságai az eredeti északamerikai termőhelyen nőtt törzsekénél gyengébb értékeket adnak ugyan, de Ausztria egyéb őshonos tülevelű fafajaival nemcsak hogy felveszik a versenyt, hanem azokat nem egy tekintetben felül is mulják.

A részletes adatokat öt táblázat tartalmazza, amelyeknek alapján szerző a Douglas-fenyő felkarolása mellett emel szót, amit ennek a fajának erdőművelési előnyeivel, hatalmas fatermésével, ellenálló-képességével, tehát „üzembiztonságával“ is indokol.

Melzer: A loimannshagen-i lucfenyő-származási kísérletek. (Der Fichten-Herkunftsversuch in Loimannshagen.) 225—232. old.

A *Cieslar* által 1896-ban megindított kísérlet alapján az immár 40 éves állományokban végzett legújabb vizsgálatok ered-

ményeit közli, amelyek különösen a különböző tengerszint feletti magasságból származó anyafák növekvésére vonatkozólag szolgáltatottak érdekes adatokat.

Kunkis: A balti államok rétegeltlemez-iparának helyzete és kilátásai. (Lage und Aussichten für die Sperrholzindustrie der baltischen Staaten.) 233–244. old.

Lettország egymaga 11 százalékkal vesz részt a világ rétegeltlemez-kivitelében és ennek alapján szerző fejtegetései és 11 táblázatban közölt eredményei hazája határain kívül is figyelemre tarthatnak számot.

ÖSTERREICHISCHE VIERTELJAHRESSCHRIFT FÜR FORSTWESEN.
1937. III. sz.

A 60 oldalra terjedő füzet vezetőhelyén *Neubauer* professzor a neves osztrák szakembernek, *F. Riebel*-nek munkásságát méltatja 80-ik születésnapja alkalmából. A továbbiakban az alsó-ausztriai erdészeti egyesület közgyűléséről írt beszámolót, az ezzel kapcsolatosan tartott előadások szövegét (*Kausek*: „Erdészeti megfigyelések Alsóausztriában, az 1936. évben“ és *Happak*: „Altbrandenberg“) találjuk és az alábbi két rövidebb tanulmányt:

Hufnagel: Az ingatlanértékesítésre vonatkozó rendelet és az erdőérték. (Die Realschätzungsordnung und der Waldwert.) 163–168. old.

Az alsóausztriai erdészeti egyesület egy beadvánnyal fordult a bécsi országos főtörvényszékhez, amelyben az ingatlanok értékelésével kapcsolatosan a fennálló rendelkezések módosítását kérte. Még pedig olyan értelemben, hogy erdővagyon felbecsülése esetén a *tényleges forgalmiérték* vétessék számításba (a gazdasági viszonyok szerint indokolt esetekben visszamenőleg, több év adatainak a figyelembevételével!) amiből önként következik, hogy a kamatláb se állapítható meg előre a *Pressler*-féle elmélet szerint, hanem csakis a *tényleges érték* és erdőjáraadék alapján.

Szerző az ilyen értelmű módosítás életbeléptetésétől az erdő-ingatlan értékelésében a valóságot sokkal jobban megközelítő eredményeket vár.

Güde: Erdőrendezés a svéd államrendészeti igazgatásban. (Forsteinrichtung in der schwedischen Staatsforstverwaltung.) 168–174. old.

A közel öt millió ha területet elfoglaló állami erdők rendezésének rövid leírását adja, kiemelve azokat a részleteket, amelyek a középeurópai viszonyokkal szemben eltérést mutatnak.

Igy például a termőhelyi jóságot Svédországban a ha-ként várt növedékekkel fejezik ki, a 3 tho. tehát ha-ként 3 m³ évi növedéket jelent.

Mint érdekességet megemlíthetjük továbbá, hogy az erdőrendezés nemcsak az évi fatermés mennyiségét, hanem annak vastagsági osztályok szerinti megoszlását is ellenőrzi.

WIENER ALLGEMEINE FORST- UND JAGD-ZEITUNG. 1937. 41—45. sz.

Leiningen-Westerburg: Az erdészeti talajtan és termőhelyismerettan, mint tantárgy. (*Die forstliche Bodenkunde und Standortslehre als Lehrfach.*) 181—183. old.

A bécsi testvér-főiskolán az önálló talajtani tanszéket a megszüntetés veszedelme fenyegeti. Ezért szerző, mint a tanszék vezetője, indokoltnak tartja, hogy részletesen tájékoztassa a szakközöniséget az általa előadott tantárgy anyagáról, beosztásáról és a vele kapcsolatosan tartott gyakorlatok kivételéről, miután helyes erdőművelés, végeredményben tehát okszerű erdőgazdálkodás, szilárd talajtani alapok nélkül el sem képzelhető.

A hazai szakoktatás talajtani anyagával való összehasonlításhoz igen érdekes adatokat szolgáltat a neves szerző által közölt tanrend!

Weeder: Az erdészeti üzemrendszerek különbözősége. (*Die Verschiedenheit der forstlichen Betriebssysteme.*) 183—184. old.

A termőhelyi adottságokon felül minden erdőgazdaságban elsősorban a birtokos kívánsága, illetőleg a kezelőtiszt szaktudása és *személyes tulajdonságai* szabják meg az üzemmód formáját.

Ennek tulajdonítható, hogy kiváló és lelkes gyakorlati szakemberek (*Gayer, Engler, Biolley, Wagner, Philipp, Möller, Cieslar* stb.) munkája sokszor túlnő a gondjaikra bízott erdőgazdaság keretén és egész országok számára szolgál útmutatással.

Schöffmann: Gyakorlati tapasztalatok lóvontatású légtömlős kocsikkal való fafuvarozásnál. (*Praktische Erfahrung beim Holztransport mit luftbereiten Pferdewagen.*) 189—190. old.

A gyakorlatban legjobban bevált kétlovas kocsi átlagos súlya 850 kg, teherbíróképessége 7 tonna, tehát körülbelül 10 m³ szálfával rakható meg. Ajánlatos azonban a kocsit olyan cégnél rendelni, amelynek az erdei fuvarozásokkal kapcsolatosan megfelelő tapasztalatai vannak.

Nagy gond fordítandó a *kifogástalan, jól működő fékberendezésre.*

A célszerűség megkívánja egyszerre két fogatnak a beállítását, hogy a rakodásnál a kocsisok egymásnak segítségére lehessenek.

A 3600 schillinget kitevő átlagos vételár mellett és évi 480 Sch. értékű tömlő-elhasználást véve számításba, az amortizáció m^3/km -ként 2 garast, az összes fuvar költségek pedig — évi 39.000 m^3/km teljesítmény mellett — m^3/km -ként 20 garast tesznek ki, ami a közönséges szekérrel való fuvarozásnál felmerülő 50 garassal szemben 60 százalékos költségmegtakarítást jelent.

Az utak karbantartására természetesen nagy gond fordítandó, de szerző is hangsúlyozza, hogy a légtömlős fogatok sokkal kevésbé veszik igénybe a pályát, mint a közönséges vasaltkerékű szekerek.

Schwarz: A fa minőségi értékelése. (Über Gütebewertung von Holz.) 194—195. old.

Az építőiparban kizárólag a műszaki tulajdonságok alapján bírálják el a faanyagot, a gazdasági minősítéshez azonban ez nem elegendő, mert itt a fa súlya is nagy szerepet játszik. Azonos szilárdság mellett t. i. a kisebb súlyú fát tekintjük értékesebbnek.

Szerző a Janka által használt minőségi hányadost (= a nyomó szilárdságnak és keménységnek a súlyhoz való viszonya) szembeállítja az Amerikában használt faminőségi jellemzőkkel, amelyek lényegesen bonyolultabbak.

Ezért van az, hogy amerikai módszer szerint nyert minőségi értékeknek az európai adatokkal való összehasonlítása sokszor igen hosszadalmas számításokat kíván.

Wiesner: A német tógazdaság. (Die deutsche Teichwirtschaft.) 197—198. és 202. old.

Németországban a tógazdaságok túlnyomó része magánkézben van és a legtöbb esetben egyébként terméketlen területek hasznosításából keletkeznek. A tenyésztés a ponty különböző fajain kívül főleg a compót és a csukát öleli fel, a pisztrángnak csak alárendelt szerep jut.

Szerző behatóan ismerteti a ponty szaporítását, nevelését, a tavak fiasítását, trágyázását, a tófenék megmunkálását, a halak etetését, ellenségeiket, betegségeiket, a lehalászás, osztályozás, teleltetés és a szállítás kivitelét, az értékesítési lehetőségeket, az állami és tudományos intézmények támogatását, a halászat ügyét szolgáló egyesületeknek, a kísérletügynek, mintagazdaságoknak és a szakoktatásnak a kiépítését.

Dimitrescu: A román erdőgazdaság. (Die Forstwirtschaft in Rumänien.) 201—202. old.

A román erdőknek 7,134.000 ha-t kitevő összes területéből (ami 24 százalékos erdőültetésnek felel meg), a nagyobbik része, 51% esik Erdélyre s 39% a Regátra.

Az állam birtokában az összes erdőknek 29.5%-a van, a községek és az egyház által birtokolt erdők az összes erdőterület 27.7%-át teszik.

Fafajok szerint a tűlevelűekre 25, a bükkre 38 és a tölgyre 24% esik. Az évi termelés 20 millió m³, amelyből 8 millió m³ esik a szerfára. A faipar igen fejlett, jelenleg 651 gyár dolgozik. A termelésnek egyharmada kivitelre kerül. A legtöbb fát Románia hazánkba szállítja.

QUARTERLY JOURNAL OF FORESTRY. 1937. IV. sz.

Hiley: A száraló gazdaság. (The selection system.) 229—233. old.

A szakirodalomban sokat vitatott kérdést fejtegeti, tárgyi-lagos hűvösséggel szembeállítja egymással a száraló üzem ismert előnyeit és hátrányait.

Angliában egyetlen erdőgazdaság rendezkedett be száraló-üzemre (tulajdonosa *Coke őrnagy* Weasenhamban, Norfolk grófság), de szerző nézete szerint a különböző sport- és üdülési célokat szolgáló erdőkben feltétlenül meg kellene kísérelni a bizonyos körülmények között jól bevált eljárást.

Orde-Powlett: A magán-erdőbirtokok jelenlegi állapota és jövője. (The present and future of estate woodlands.) 234—239. old.

Lapunk múlt számában megemlékeztünk már a Királyi Angol Erdészeti Egyesület által kiadott kis munkáról, amely a magán-erdők birtokosainak ad jótanácsokat — az erdők óriási nemzeti, szociális és magángazdasági jelentőségére való tekintettel — a helyes gazdálkodáshoz.

Szerző ennek a kis munkának a nyomán haladva, összegezi nézeteit az angol erdők jelenlegi állapotáról, amelyeknek évi növedéke kat. holdanként alig éri el a 0.5 m³-t! Háború esetén tehát katasztrófális következményekkel kell számolni, mert az országnak úgyszólván semmi fatartaléka nincsen, azt teljes egészében igénybevette a világháború.

Az erdőgazdaság iránti kedvet kétségtelenül nagyban csökkentik a magas adók és még inkább az örökösödési illeték. De a legnagyobb baj szerző szerint mégis *a birtokosok teljes tájékozatlansága és nemtörődömsége*. Egyáltalában nem tudják, hogy az erdő jelentős és tartamos jövedelmet is szolgáltathat és amíg ezen e téren változás nem áll be, nem is lehet okszerű magán-erdőgazdaságról beszélni.

Minthogy törvényes kényszerítő eszközök csak fél eredményt hozhatnak és az állam sem vásárolhatja meg a rengeteg apró erdőt, az egyetlen segítséget szerző *a birtokosok kioktatásában* látja. Ehhez számos kiválóan képzett, buzgó *erdőtisztre* van szük-

ség, akik az állam által életrehívott Erdészeti Bizottság (*Forestry Commission*) munkaterve szerint és felügyelete alatt látnák el feladatukat. Ezenfelül szükséges lenne, hogy az erdészeti egyesületek tanfolyamokat rendezzenek és ezáltal minél szélesebb rétegeket ismertessenek meg az erdészet kérdéseivel.

Wilson: A hazai termelésű bányafa mai helyzete. (The home grown pit-prop situation to-day.) 239—251. old.

A *belföldi termelés védelmében* figyelmezteti a bányatulajdonosokat: becsülik meg a hazai fát, kezeljék gondosan erdeiket, alkalmazzanak *szakképzett erdőtiszteket* és adjanak több évre szóló megbízást a kereskedelemnek, hogy az is tisztában legyen a várható szükséglettel.

A kereskedők jól teszik, ha a *puhafa elhelyezésére* is gondot fordítanak, mert kívánatos, hogy minél több hazai anyag váljon hozzáférhetővé a bányák számára.

A termelőknek pedig kötelességük, hogy a jelenlegi kedvező piacot kihasználva, az elért nagyobb hasznot erdőgazdaságuk fejlesztésére fordítsák.

Jones: A bányafaüzlet Angliában és Walesben. (Merchanting of mining timber: England and Wales.) 251—258. old.

Szerző a kereskedelem közvetítő tevékenységét a termelő és fogyasztó között igen fontosnak tartja.

Külön fejezetben tárgyalja a külföldi, illetőleg hazai fa kereskedelmét, megállapítván, hogy mind a két ág jelentős tőkét, kiváló szakértelmet, nagy gyakorlatot, komoly munkát és jól beosztott személyzetet igényel.

Melville: A szil-csemetékről. (On elm seedlings.) 258—266. old.

Bevezetésül *Steinbauer* kísérleteit ismerteti, amelyek az általában gyöngye minőségűnek ismert szil-magnál is jó csiráztatási eredményeket adtak: megfelelő hőmérsékleten és módon való elraktározás után.

A szil ugyanis érésének idejétől kezdve decemberig rohamosan veszít csiraképességéből, de a nyilván szükséges téli pihenő után ismét csaknem eléri a júniusi százalékot, ha legalább 10 C^o-ra lehűtött helyen vagy még alacsonyabb hőmérséklet mellett tároljuk.

Igen jó eredményeket kapott *Steinbauer* azáltal is, hogy a tárolás előtt mesterségesen elvonta a frissen szedett mag fölös víztartalmát. (50 százalék kénsav felett zárt edényben való 14 napos szárítással.)

A termelést követő év májusától kezdve azonban még így is rohamosan csökken a szilماغ csiraképesége és júliusig teljesen meg is szűnik.

Szerző néhány érdekes fényképpel igazolja, hogy a szilماغ Angliában is számos keresztezését találni, amelyek eddig kevés figyelemben részesültek.

Pedig éppen könnyű hybridálódásuk alapján az erdőgazdaság szempontjából is a legjobban megfelelő fajtákat lehetne kitenyészteni, főleg akkor, ha a mesterséges megtermékenyítésnek is gyakorlatilag járhatóbb útjait sikerül felfedezni.

Gardner: Nagy fák és jó erdők. (Great trees and good woodlands.) 266—272. old.

Angliában a kegyelet rengeteg öreg fát tart életben, amelyeknek nevezetesebbjeiről szerző is röviden megelékezik. De egyben súlyosan kifogásolja, hogy a hamisan értelmezett romantika kedvéért összefüggő nagy erdőket hagynak elöregedni és tönkremenni birtokosaik, holott az ilyen erdők még esztétikai szempontból sem elégitenek ki, a gazdasági hátrányokról nem is szólván.

Az ország fában való szegénysége komoly veszedelmet jelent háborús konfliktus esetén és ezért fokozottan figyelmébe ajánlja a magánerdőbirtokosoknak a Királyi Angol Erdészeti Egyesület ingyenes tanácsadói munkásságát és az erdőszet érdekeinek előmozdítására készült kiadmányait.

Taylor: A svéd erdőkről. (Notes on Swedish woodlands.) 272—277. old.

Bevezetésül Svédország erdejének tulajdonjog szerinti megszólását, az érvényben lévő erdőtvvényeket ismerteti, különös tekintettel az erdőfenntartás kerületi bizottságainak hatáskörére és munkásságára, amelyről lapunknak egyik tanulmánya külön is megemlékezett.

Az általános adatok után néhány Stockholm melletti erdőgazdaság leírása következik.

JOURNAL OF FORESTRY. 1937. 9. sz.

Koch: Az erdőtiszt műszaki felkészültsége az állami szolgálatban. (Technical requirements for a forester in the Federal Service.) 803—809. old.

A szakoktatás az erdőgazdaság belterjességének növekedésével a legvitatottabb kérdések egyike Amerikában.

Miután az erdőszet körén belül nemesak az állományok neveléséről és azok kihasználásáról van szó, a szűkebb értelemben vett

gazdasági tevékenységen felül az erdőtisztnek egyre több műszaki feladatot kell megoldania, amelyek különleges képzettséget kívánnak.

Az alárendeltebb jelentőségű munkák elvégzéséhez szükség van műszaki segédszemélyzetre, sőt a másfoglalkozásúak segítségére is. Miután azonban a gazdasági irányításért, az összes eredményekért a vezető erdőmérnök a felelős, csak jól megalapozott szakképzettséggel és kellő gyakorlattal állhatja meg a helyét.

Mindent nem adhat meg az iskola, annál kevésbbé, mert a viszonyok sokfélesége, az alkalmaztatás különleges ágai újabb és újabb kívánalmakat támasztanak az erdőmérnökkel szemben.

Az erdészeti felsőoktatásnak azonban a legnagyobb igénybevételhez is megfelelő szilárd alapot kell nyújtania és ezért szerző szerint az *egyetemi évek számát hatra kellene felemleni*.

Nyomatékosan hangsúlyozza a *kellő gyakorlat* megszerzésének fontosságát. Az állami szolgálatba való felvétel előfeltételül *legalább két nyári gyakorlatnak és azonfelül egy teljes évig tartó gyakornokoskodásnak az igazolását kívánja*.

Az állami szolgálatra jelentkezők közül erős rostálás alapján kell kiválasztani a legmegfelelőbbeket és az alkalmazottak látóköre időközi tanfolyamokkal és különleges szolgálati beosztásokkal bővítendő.

A jó bizonyítványnál is többet ér a kiváló értelmesség és erős jellem. Mert a szolgálatra az egyéni tulajdonság nyomja rá a bélyegét és ezért a tudományos felkészültség elbírálásán felül a *jellemvizsgálat* is fokozott mértékben kell, hogy érvényesüljön.

Godfrey: Divatos jelszavak az erdőgazdaságban. (Catchwords and fads in forestry.) 810—812. old.

Hufnagel-nak az „Österreichische Vierteljahresschrift für Forstwesen“ 1935. évi kötetében megjelent tanulmányát ismerteti, amely élesen bírálja a hosszabb-rövidebb életű erdőgazdasági újítások (pénzügyi vágásforduló, örökerdő, szálalás, stb.) kritika nélküli alkalmazását.

Hough: Miért van szükség állomány-ápolásra. (Why timber stand improvement.) 813—822. old.

Az Allegheny folyó mentén levő fennsíkon, a régebbi őserdők helyén ma kefesűrűségű, rudaskorban levő állományok találhatók, amelyek kellő ápolás híjján egyre többet vesztenek értékükből. Szerző részletesen kifejti az okszerű gyérítések szükségességének élettani s gazdasági okait és sürgős beavatkozást követel.

Moss: Ágnyesés a Connecticut állambeli keményfa-erdőkben. (Pruning second growth hardwoods in Connecticut.) 823—828. old.

A nagyon alapos tanulmányt melegen ajánljuk az ágnyesés kérdéseivel foglalkozó kartársaink figyelmébe.

Szerző 4 táblázatban és egy grafikonban közli kísérleteinek eredményeit, amelyek elsősorban a különböző vastagságú ágaknak részben létráról (kézfűrészszel), részben pedig nyeles fűrészszel való eltávolításához szükségeselt idő megállapítására vonatkoznak.

Pontos adatokat kapunk fafajonként és ágvastagság szerint elkülönítve az ág eltávolításához szükséges időről, sőt ennek részletezéséről, aszerint, hogy mennyi időre volt szükség az egyik törzstől a másikig való eljutásához, a tényleges nyeséshez, stb.

Az ágvastagság és nyesési idő közötti összefüggést ábrázoló törtvonal kiegyenlítése alapján nyert másodfokú parabóla képét is megadja a szerző, mégpedig az

$$y = -15.7 + 16.7x + 4.45x^2$$

egyenlet alakjában, amely tudomásunk szerint az első kísérlet az ágnyesés idejének matematikai formában való kifejezésére.

Polivka és Alderman: A legmegfelelőbb fenyőfajták kiválasztásának kérdése az erdősítéseknel Ohioban. (The problem of selecting the desirable pine species for forest planting in Ohio.) 832—835. old.

A fenyőféléknek Amerikában is rengeteg növényi és állati károsítójuk van, ami az erdősítések sikerét igen gyakran veszélyezteti.

Ohio államerdészete nagyszabású kísérleteket folytat annak a kiderítésére, hogy a szóbajöhető fenyőfélék közül melyek a legellenállóbbak a különböző veszedelmekkel szemben.

Ezek a vizsgálatok azonban azt az eredményt hozták, hogy az egymástól nagyon is eltérő termőhelyek számára *nem lehet pusztán a károsítással szemben tanúsított ellenállóképesség szerint kiválasztani a megfelelő fajtákat*, hanem az összes természeti tényezőket figyelembe kell venni.

Elegyes állományok azonban tapasztalat szerint mégis nagyobb ellenállást tudnak kifejteni, mint az egyetlenek.

Rietz és Forgeson: A magpergetők hőfokáról. (Kiln temperatures for northern white pine cones.) 836—839. old.

Szerző az északamerikai simafenyő magjának kipergetésénél végzett pontos vizsgálatokat arra vonatkozólag, hogy a különböző hőfoknál, különböző ideig tartó pergetés mellett mennyivel

esökken a toboz és mag víztartalma, illetőleg a mag csirázóképessége.

Megállapította, hogy 60 C^o-ig 8 óra hosszát tartó pergetés sem veszélyes, de már magasabb hőfoknál rövid ideig tartó behatás is nagymértékben csökkenti a csiraképességet.

Mirov: A növényélettan alkalmazása az öröklés erdészeti vonatkozású kérdéseinél. (Application of plant physiology to the problems of forest genetics.) 840—844. old.

Az alapvető fogalmak (örökléstan, fajnemesítés, stb.) tisztázása után az erdőgazdaság szempontjából figyelemreméltó lehetőségeket tárgyalja.

Legérdekesebb ezek közül a tenyésztési idő szabályozása, amely két tényező segítségével: *a melegség és a fény változtatásával* lehetséges.

Az évelő növényeknél gyakorlatilag csak az utóbbival lehet dolgozni, de pl. *Garner* és *Allard* a *Cassia maylandica* nevű cserjénél lényegesen meg tudták gyorsítani vagy lassítani a virágzás megindulását a fénybehatás tartamának változtatásával. Ilyen alapon — a vegetációs idő szabályozásával — tehát nemcsak a terméshozáshoz szükséges idő rövidíthető meg, hanem a nedvkeringes megindulásának késleltetésével a fagyveszély ellen is fel lehet vértézni bizonyos fajokot, aminek óriási gyakorlati fontosságát felesleges külön hangsúlyozni.

A vegetatív szervek útján való szaporítással az egyes betegségekkel szemben különösen ellenálló fajták tenyészthetők ki, a biokémiai kiválasztással pedig a gyanta- vagy cukortermelést lehet fokozni.

Érdekes példája a környezet behatásának a Monterey-fenyő, amelyik amerikai hazájában jelentéktelen és gyenge minőségű anyagot adó fa, Újzéländban ellenben értékes mőfa-anyagot szolgáltat és ott dugványozás útján is szaporítható.

Taylor: Törzssosztályozás Colorado és Wyoming fenyveseiben. (A tree classification for lodgepole pine in Colorado and Wyoming.) 868—875. old.

A nagyon figyelemreméltó tanulmány az erősen gyakorlati érzékű amerikai erdészeti kutatómunka egyik legszebb eredménye.

A 4 törzssosztályhoz tartozó próbatörzseken (*Pinus contorta* var. *murrayana* Eng.) évek hosszú során keresztül figyelemmel kísérték a mellmagassági átmérő növekedését, még pedig érintetlen és gyéřített állományokban. Utóbbiakban a gyéřítést 4 fokozatban végezték olyanformán, hogy a megfigyelés alatt álló törzsek koronavetületét képező körnek vagy csak $\frac{1}{4}$ részén, vagy

pedig felén, illetőleg $\frac{3}{4}$ részén és teljes területén távolították el a növekvést akadályozó törzseket.

Az eredményeket 4 táblázat és 6 grafikon mutatja be igen szemléltetően, miáltal a kísérlet lényege az angol nyelvet nem bírók számára is hozzáférhetővé válik.

Nem emlékszünk rá, hogy a törzsek osztályozásának, illetőleg a gyérités hatásának ilyen szép számszerű feldolgozásával találkozunk volna, még a különben mindenre kiterjedő német irodalomban sem.

SYLWAN. 1937. Seria A. 2—3. sz.

Woronkowicz: A rezgőnyárfa állományai és erdőtypusai. (O dwóch typach osieczny na Wileńszczyźnie.) 82—87. old.

Kevesen tudják, hogy Keletgaliciában, de különösen Lengyelország északkeleti részében még ma is elegenden, vagy majdnem elegenden rezgőnyár-állományokat találunk.

Szerző ezeknek az állományoknak a termőhelyi adottságait ismerteti és a bennük található aljnövényzet alapján két típust (*Populetum tremulae fruticosum* és *vaccinosum*) különböztet meg.

Trela: Újabb megfigyelések néhány fűzfajta magjának csiraképességére vonatkozólag. (Dalsze spostrezeżenia nad zdolnością kiełkowania nasion wierzb.) 115—121. old.

A fűzfafajták magja, mint ismeretes, érés után igen hamar elveszti a csiraképességét.

Szerző a *Salix purpurea*, *S. cinerea*, *S. silesiaca* és a *S. caprea* magját tette ilyen szempontból vizsgálat tárgyává és megállapította, hogy például a biborfűz magja 28 nap múltán már nem csirázott, míg a szürke és sziléziai fűz átlagosan 45 napig tartották meg csiraképességüket.

Az élettartam gyakorlati értékének a tényleges csiraképesség 50%-át tekintik, ezt a mértékét a csiraképességnek a biborfűz pl. 21 napig, a szürkefűz átlag 27 napig és a *S. silesiaca* 33 napig tartja meg.

REVUE DES EAUX ET FORÊTS. 1937. 8. sz.

Nemzetközi turisztikai, fürdő- és nyaralóügyi kongresszus. (Congrès international du tourisme du thermalisme et du climatisme.) 686—689. old.

A Párisban a világkiállítással kapcsolatosan június 22-től július hó 2-ig tartott kongresszusra beérkezett tanulmányok anyagát összesen 17, az erdővel kapcsolatos kérdéseket az alábbi 4 osztály tárgyalta:

A) *Erdőgazdasági üzemrendezés és túrisztika osztálya.* Határozatok: 1. Erdőkön átvezető autóutakon, gyalogutakon szaporítani kell a jelzőtáblák számát, amelyekkel felhívhatjuk a közönség figyelmét az erdő s a vidék legfestőibb szépségű részeire s az út-eltévesztéseknek is jobban elejét vehetjük. 2. A bejárásra ajánlott erdővidékről az erdészeti hatóságok készítsenek a turista közönség részére szánt helyszínrajzzal ellátott leírásokat s bocsássák azokat ingyen vagy önköltségi áron a közönség rendelkezésére. 3. Erdővidéken az új vasúti s autóbusz járatok helyét, irányát, menetrendjét is az államerdészeti hatósággal egyetértésben kell megállapítani. 4. Az erdőn keresztül kevés autótutat kell vezetni, de olyan elhelyezéssel, hogy azokról a legszebb kilátóhelyek gyalog könnyen megközelíthetők legyenek. 5. A közlekedési főutakat ne vezessük a legszebb erdőkön keresztül. 6. Megfelelő helyeken kilátókat, menedékházakat kell létesíteni s a leglátogatottabb részekben levő erdészlakokban engedélyezni kell a megszállási és étkezési lehetőséget. 7. Az erdőgazdasági üzemtervek elkészítésénél nemcsak a fahasználat folytonosságának biztosítását kell szem előtt tartani, hanem figyelemmel kell lenni az erdő-nyújtotta festői szépségek megóvására is.

B) *Népnevelési osztály,* (természeti szépségek védelmének propagálása tűz, erdőirtás stb. ellen). Határozatok: Propagálni, ismertetni kell az erdő természeti szépségeit minden típusú iskolában, alkalmas plakátok terjesztésével, filmekkel, erdőbejárásokkal, szakemberek kísérete és oktatása mellett. Ki kell oktatni a lakosságot az erdőtüzek keletkezésének lehetőségeiről; a tűz vagy egyéb károsítás okozói szigorúan megbüntethetők; bizonyos erdőbe csak felügyelet mellett szabad a közönséget beengedni.

Hasonló határozatokat hoztak a

C) *Nemzeti parkok, természeti szépségek osztálya,* és

D) *Az erdei vadászat és halászat osztálya* is.

Demorlaine: Az erdő tekintélye a közönség előtt: tulajdonjogi szempontok, a fiatalosok védelme, erdőtűz ellen védekezés. (Du respect des forêts par le public tant au point de vue de la propreté des lieux que de la conservation des jeunes peuplements et des précautions contre l'incendie.) 690—694. old.

Hivatkozik a Budapesten 1936 őszén tartott nemzetközi erdőgazdasági kongresszusra, amelyen az erdő és a természet védelmének szükségességét tárgyalták és hangsúlyozták, hogy az ifjúságot az erdő és természet védelmére kell oktatni. Megemlíti, hogy a magyar erdészeti főiskolán a természetvédelem tanítása már tanterv szerint történik és a legtöbb középeurópai országban, főként

Németországban az erdőt a lakosság igen nagy tiszteletben tartja. Franciaországban ezen a téren még igen sok a tennivaló. A közönség nem viselkedik fegyelmezetten az erdőben. A Páris melletti Bois de Boulogne-ban pl. a kirándulók által az erdőben szétszórott papírhulladékoknak az ünnepeket követő napokon való összeszedése évenként százezer frankjába kerül a hatóságnak. Szerző éles szavakkal követeli a lakoságnak az erdőtiszteletre való nevelését, főként iskolai oktatás és megfelelő propagandafilmek sűrű időközönként való bemutatása útján.

Monnet: Hozzászólás az erdei turistáskodás kérdéséhez; nevezetes fák, nevezetes helyek. (A propos du tourisme forestier — les arbres et sites remarquables.) 695—700. old.

Színes leírásban sorra veszi a franciaországi nagy méreteik, vagy különös növéssük által feltűnő és történelmi nevezetességű fákat, faoportokat s végül a természeti szépségükről híres hegycsúcsokat, vadpatakokat s egyéb helyeket. Védelmük és fenntartásuk érdekében hathatós intézkedéseket követel.

JOURNAL FORESTIER SUISSE. 1937. 9—10. sz.

Hosli: A búcsújáró lepke a tessini erdőkben. (La processionnaire du pin dans les forêts du Tessin.) 196—200. old.

A *Cnetocampa pityocampa* Schiff pusztítása Tessin kanton erdeifenyő állományaiban az utóbbi években erős méreteket öltött. Szerző leírja a lepkét, ismerteti fejlődését, hernyójának pusztítását, valamint a svájci erdőkben okozott károsításának mértékét s felhívja a szakemberek figyelmét terjeszkedésének veszedelmére. A szöveget igen tanulságos fényképfelvételek egészítik ki.

Jaag: A jegenye és lucfenyő egy újabb betegsége. (Sur une nouvelle maladie du sapin blanc et de l'épicéa.)

Emmental vidékén főként a jegenyefenyvesekben erősen szaporodik egy azelőtt ismeretlen gombabetegség: a *Pleurotus mitis* Pers., amely kisebb mértékben lucfenyő-állományokban is fellép. Szerző részletesen leírja a betegség okozóját, megnyilvánulását s több magyarázó fényképet is közöl.

Egyetlen védekezés a betegség ellen a megtámadott állományok gyors kitermelése (a tuskók kiemelésével) s a területeknek bükkal vagy más lomblevelű fafajjal való beültetése.

Quevedo: Az erdészet-, vadászat- és halászatügyi minisztérium által az 1936. évben végzett jelentősebb munkálatok ismertetése. (Informe sobre los Principales Trabajos desarrollados por el Departamento Forestal y de Caza y Pesca durante el año de 1936.) 3—9. old.

Az állami erdőkben újabb „nemzeti park“-okat jelöltek ki, amelyek most már 12 helyütt összesen 216,000 hektárnyi területet foglalnak el. Ezeket az állam a pusztulástól feltétlenül megmenti, ami által természetvédelmi és nemzetközi turisztikai célokat is kíván szolgálni.

Közli a csemétekertekre, a kiosztott facsemetékre, berdősített területekre s útszéli fásításokra vonatkozó adatokat. Ismerteti a vadvédelem s a halászat érdekében tett intézkedéseket s végül az 1936. évben végzett erdőstatisztikai munkálatokat, a szakoktatás és kísérletügy fejlesztését, valamint a lakosság körében kifejtett erdészeti propagandát s szakirodalmat.

Az erdészeti szakoktatás mind a főiskolán, mind pedig az erdészaltiszti iskolán a hadügyminisztériummal egyetértően most már *katonai oktatássá kezd átalakulni*, ami a fegyelem erős fokozódását eredményezte.

Quevedo: Az erdészet-, vadászat- és halászatügyi önálló minisztérium által az 1937. évben elvégzendő főbb munkálatok tervezete. (Programa Sucinto de las Principales Labores que desarrollar a el Departamento Autónomo Forestal y de Caza y Pesca en el año de 1937.) 10—12. old.

Az 1937. évben az erdészet militarizálását már teljesen végre kell hajtani és pedig azért, mert így sokkal jobban biztosítottnak látszik a mezőgazdasági célokra is alkalmas erdőknek a fentartása. Ismerteti az 1937. év munkatervét vidékek szerint felsorolva, a helyszíni legsürgősebb teendőket és pedig főként a következőket: védelmi területek további kijelölése, facsemete-nevelés, erdősítések, felújítások, vadvédelmi és halászati teendők.

Polansky: A Roth-féle vonalás szálalás és vonalás szálalalóvágás. (Přimková čí pruhová seč clonná Prof. Dr. G. Rotha.) 13—15. old.

Roth professzor gondolatának a fejlődését és gyakorlati érvényesíthetőségét ismerteti, megállapítván, hogy az a természetes felújítás kérdésében újabb sikeres lépést jelent, amelytől a gyakorlat termékeny ösztönzést nyerhet.

Švec: Az erdők szakszerű kezelésének szabályozásáról szóló törvényjavaslathoz. (K návrhu zákonné úpravy odborné správy losů.) 31—35. old.

Az erdők szakszerű kezelését célzó törvényjavaslat alapelveit bírálva, rámutat annak hiányaira. Kifogásolja, hogy a magyar 1898. évi XIX. t.-cikk a javaslatot érvényben hagyja, sőt kiterjeszti előírásait a cseh és morva-sziléziai részekre is és a kis kiterjedésű erdők állami kezelésének megszüntetését ajánlja. Véleménye szerint az idézett törvény alapelvei az okai annak, hogy az államilag kezelt erdőkben a gazdálkodás nem áll a mai kor színvonalán és nem haladt előre.

Válek: Mérsékli-e az erdő az árvízveszedelmet? (Zmírňuje les nebezpečí povodni?) 39—40. old.

Az árvízkatasztrófákkal kapcsolatban, amelyek a f. évben Csehszlovákiát érték, az erdőnek az árvizek keletkezését mérséklő és közismert hatását ismerteti.

Rakusan: *Prunus serotina*. (*Prunus serotina*, třešně trpká.) 53—54. old.

Külsejének, a talajjal szemben támasztott igényeinek, tenyésztési módjának és előfordulási helyének, valamint alkalmazhatóságának ismertetése után szerző az ezzel a fanemmel Csehországban eszközölt telepítések eredményét és az azokról beszerzett kedvező véleményeket közli. Ezek alapján, valamint keresett fájainkra való tekintettel a *P. serotina* tenyésztését melegen ajánlja.

Macko: Az erdők szakszerű kezelése és az 1898. évi XIX. t.-c. (Odborná správa lesov a zák. čl. XIX: 1898.) 61—63. old.

Éles válasz *Švec* fentebb közölt cikkére. Szerző véleménye szerint *Švec* kritikája az általa kifogásolt 1898. évi XIX. t.-cikkéről azt sejteti, hogy *Švec* nem ismeri annak alapelveit. Felemlíti az okokat, melyek ezt a törvényt létrehozták és elfogadhatatlannak tartja azt a javaslatot, hogy a kis kiterjedésű erdőket szakszerű kezelés céljából a járási gazdasági bizottság fenhatósága alatt egyesítsék Szlovénországban és a Kárpátalján, mert az egy lépés volna visszafelé.

Hart: A víz szerepe az erdőgazdaságban. (Něco o vztahu vody k lesnimu hospodářství.) 75—75. old.

A közlemény dr. *Novotny*-nak a csehszlovák mérnökök „Technický Obzor“ című lapjában „A szárazság időszaka a vízgazdálkodásban“ cím alatt megjelent cikkével foglalkozik. Ez egyebek

között azt állítja, hogy az erdők hidrológiai hatását túlbecsülik, nincs rá bizonyíték, hogy az erdő több esőt kap és a faállományok leszállítják a földben lévő vizek szintjét, sem arra, hogy az erdő forrásokban mindig szegény, hogy kutat erdőnélküli területen sokkal könnyebb létesíteni, mint ugyanazon feltételek mellett az erdőben stb.

Hart rámutat a Vág felső folyásánál lévő vidékkel kapcsolatban az erdőktől való megfosztás káros következményeire és fejtegetéseiben élesen bírálja *Novotny*-nak kellőleg meg nem okolt állításait.

Frejka: Az erdei termelések csökkentése. (Redukce lesnich téžeb.) 90—91. old.

Tekintettel arra, hogy idén a belföldi piacon nagy fakeserletre lehet számítani, a kormány az 1936. évi dec. 18-áról kelt rendeletével (cis. 327 Sb. z. an.) azokra az erdőkre vonatkozólag, amelyekben a fatermés az évi 150 m³-t felülmulja, a termelést olyképp szabályozta, hogy az 1936/37.—1938/39. évig terjedő időben az évi fatermésnek csak 90%-a vágható. Az 1936/37. évre kivételesen 100%-ig is kaphattak engedélyt azok a birtokosok, akik erre vonatkozó igényüket a járási erdőhivatalnál bejelentették.

Tekintettel a belföldi piac fával való ellátásának nehézségeire, a rendelet nem tartalmaz rendelkezést a termelésnek a kivétel céljából való felemelésére vonatkozólag, miután a nagyobb kitermeléseket elsősorban a belföldi szükségletek kielégítésére kell fenntartani.

ŠUMARSKI LIST. 1937. 10—11. sz.

Lončar: A gyéritésekről. (Nešto o proredama.) 557—566. oldal.

A zágrábi erdőigazgatóság kerületében az 1929—1936. években keresztülvitt gyéritések fatömegének kimutatása kapcsán a gyéritések fontosságát hangsúlyozza, amit nemesak erdőápolási, hanem pénzügyi és szociális szempontok is indokolnak. A főhasználati évi fahozamok erősen megesappantak s a jövőben fontos szerepet fog játszani a gyéritési fatömeg, különösen a *helyi szükségletek kielégítésénél*. Az erdő közelében lakó népességnek tűzifaszükségletét feltétlenül a gyérités útján nyerhető fatömeggel kell kielégíteni, de a gyéritések a távolabbi vidékek fogyasztásának fedezésénél is jelentékeny szerepet fognak játszani a jövőben, mert a hétévi gyakorlat megmutatta, hogy az erdőgondnoknak és arra alkalmas kezelő-személyzetnek a gondos vezetés mellett a gyéritési fatömeg évről-évre fokozatosan — a régebbi mennyiségeknek mintegy négyszeresére — emelkedett. Ez a gyéritési buzgalom továbbra

nem fokozható, de a jelenlegi mértékben feltétlenül fenntartható. Határozott gyéritési szabályokat nem lehet előírni, mert a gyérités kivitele a fanem, a kitettség, a termőhelyi minőség s egyéb körülmények függvénye. Az erdő ápolása nagy körültekintést és gondosságot igényel. Az eljárásra vonatkozó elvek *Cotta* óta sokban megváltoztak; ma már a dán erdőszet *Heck* és más neves erdőgazdák a záródás megbontását nem tartják hibának, hanem egyesesen szükségesnek mondják, különösen ott, ahol a hagyásfák vagy gyorsabb növéssű és kevésbé értékes fanemek csoportjai zavarják meg az állomány kiegyensúlyozottságát.

Levakovič: Az erdőállományok fatömeg-beclsésénél elérhető legkisebb átlag-hibáról. (O srednje mogućoj pogreški pri kubisanju sastojine.) 567—598. old.

Szerzőnek a szófiai egyetem mező- és erdőgazdasági karán tartott előadása, amelyet *Stojanov* Vasil bolgár főiskolai tanár bolgár nyelvre is lefordított.

Miután az erdőbeclsés során nem lehet minden törzsnek a fatömegét szakaszonkénti köbözéssel megállapítani, azért a gyakorlatban csak mintatörzseket köbözünk. Minél több vastagsági osztályt alakítunk s minél több mintatörzset döntünk, annál pontosabb a fatömegszámításunk. A mintatörzs fatömege kiszámításának pontossága a törzs kiválasztásától és a szakaszonkint való köbözés pontosságától függ. Az utóbbi úgyszólván tisztán csak matematika, míg a mintatörzs kiválasztása már annyira egyéni, hogy itt követhetők el a legnagyobb hibák. Minél inkább megközelíti a választott mintatörzs az illető vastagsági osztály *valóságos átlagtörzsét* és minél több mintafát választunk, annál pontosabb a számításunk.

Szerző fejtegetéseit a valószínűségszámítás egyenleteivel támasztja alá, rámutatván hasonló próbálkozások eredményeire, amelyek azonban — mint bebizonyítja — többé-kevésbé revizióra szorulnak.

Kétségtelen azonban, hogy a matematikai statisztika az erdőbeclsés terén is hasznos fegyvert jelent a kutató kezében.

